

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Klasifikacija <i>diabetes mellitusa</i>	1
1.2. <i>Diabetes mellitus</i> tip 2	2
1.3. Hemoglobin A1c	4
2. KOMPLIKACIJE <i>DIABETES MELLITUSA</i> TIP 2	8
2.1. Akutne komplikacije	9
2.1.1. Hipoglikemija.....	9
2.1.2. Dijabetička ketoacidoza	10
2.1.3. Hiperglikemijsko hiperosmolarno stanje.....	10
2.2. Hronične komplikacije	11
2.2.1. Mikrovaskularne komplikacije.....	11
2.2.2. Makrovaskularne komplikacije	13
3. TERAPIJA <i>DIABETES MELLITUSA</i> TIP 2.....	15
3.1. Ishrana	15
3.2. Fizička aktivnost.....	15
3.3. Oralni antidijabetici	16
3.4. Insulin	17
4. <i>DIABETES MELLITUS</i> TIP 2 I KOMPLIKACIJE U USNOJ ŠUPLJINI.....	18
4.1. Parodontalna oboljenja	18
4.2. Hiposalivacija i kserostomija.....	25
4.3. Kandidijaza.....	27
4.4. Oralni karcinom	28
4.5. Karijes	29
4.6. Periapikalne lezije	30
4.7. Poremećaj okusa.....	33
4.8. Temporomandibularni poremećaj.....	34
5. HIPOGLIKEMIJA U TOKU ORALNOHIRURŠKIH INTERVENCIJA.....	35
5.1. Preventivni postupci kod hipoglikemije	35
5.1.1. Dobro regulisan <i>diabetes mellitus</i> tip 2	35
5.1.2. Loše regulisan <i>diabetes mellitus</i> tip 2	37
5.2. Terapijski postupci kod hipoglikemije	39
6. IZBOR LOKALNOG ANESTETIČKOG RASTVORA.....	46
7. <i>DIABETES MELLITUS</i> TIP 2 I HEMOSTAZA.....	52
7.1. Vaskularna faza hemostaze	53
7.2. Trombocitna faza hemostaze	53
7.3. Koagulaciona faza hemostaze.....	54
8. <i>DIABETES MELLITUS</i> TIP 2 I ZARASTANJE RANA.....	60
8.1. Proces zarastanja rana.....	60
8.2. Zarastanje postekstrakcione rane	63
8.3. Uticaj <i>diabetes mellitusa</i> tip 2 na faze zarastanja rane.....	65
8.4. Uticaj <i>diabetes mellitusa</i> tip 2 na zarastanje postekstrakcione rane	69
8.4.1. Površina postekstrakcione rane	71
8.4.2. Klinički parametri zarastanja postekstrakcione rane	73

8.4.3. Radiološka evaluacija zarastanja postekstrakcione rane	76
9. <i>DIABETES MELLITUS</i> TIP 2 I DENTALNI IMPLANTATI	78
9.1. Osteointegracija.....	79
9.2. Preživljavanje dentalnih implantata	84
9.3. Antibiotška terapija	85
9.4. Periimplantatne bolesti.....	89
9.5. Vođena koštana regeneracija.....	94
10. LITERATURA.....	97
SPISAK SKRAĆENICA	120
DODATAK	123

PREDGOVOR

Broj osoba oboljelih od *diabetes mellitus* je u stalnom porastu. Svjetska zdravstvena organizacija je smatrala da će taj broj do 2030. godine biti oko 552 miliona ali istraživanja iz 2021. godine pokazuju da je registrovan broj oboljelih preko 530 miliona. Procjenjuje se da će do polovine ovog vijeka broj oboljelih od *diabetes mellitus* biti blizu 800 miliona stanovnika. *Diabetes mellitus* tip 2 predstavlja 90–95% svih tipova *diabetes mellitus*.

Često pacijenti ne prepoznaju simptome *diabetes mellitus* dugi vremenski period za vrijeme kojeg dolazi do razvoja komplikacija. Kao posljedica dugotrajne hiperglikemije razvijaju se i promjene u usnoj duplji.

Monografija „Izazovi oralnohirurških intervencija kod osoba sa *diabetes mellitus*om tip 2“ ukazuje na značaj poznavanja kompleksnog mehanizma *diabetes mellitus* tip 2 i metaboličkih poremećaja koje izaziva u organizmu. Detaljno su opisane posljedice dugotrajne hiperglikemije koje mogu uticati na hemostatske procese, zarastanje rana, periimplantatne bolesti kao i na ishod oralnohirurških i implantoloških intervencija. U monografiji je naglašen značaj regulisanosti *diabetes mellitus* tip 2 i predstavljene su smjernice za rad sa pacijentima u odnosu na regulisanost *diabetes mellitus* kao i postupci rada u hitnim slučajevima. Nadam se da će monografija biti od pomoći specijalistima oralne hirurgije, doktorima i studentima dentalne medicine ali i doprinijenti naučnim saznanjima.

Zahvalnost dugujem prof. dr Srećku Selakoviću, prof. dr Zoranu Tatiću, prof. dr Norbertu Jakse i prof. dr Michaelu Payeru na znanju i podsticanju u dosadašnjem naučnom i stručnom radu.

Veliku zahvalnost dugujem prof. dr Bojani Carić na savjetima i nesebičnoj stručnoj i prijateljskoj podršci u toku pisanja monografije.

Hvala doc. dr Andreji Marić na savjetima i lektorisanju monografije.

Zahvalnost dugujem svojim roditeljima koji su uvijek vjerovali u mene.

Saša Marin